

ЗЭҮХ (Зорилго, эрх,
үүрэг, хариуцлага)-ЫН
зарчимүүд болон
хэрэглэх

Prof. Dr. Cees Th. SMIT SIBINGA
IQM Consulting, Univ. of Groningen

Агуулга

- Тодорхойлолт, ач холбогдол
- ЗЭҮХ-ын үндсэн элементүүд
- Хэрхэн ур чадвартай болох
- ЗЭҮХ-ын хууль, эрх зүйн асуудлууд

Тодорхойлолт ба ач холбогдол

ЗЭҮХ – Зорилго, Эрх, Үүрэг, Хариуцлага.

Ур чадварыг эзэмшсэн боловсрол, тасралтгүй сургалт, дадлагаар олж авна.

□ Хувь хүний ур чадвар нь тухайн ажлын мэдлэг, туршлагаа хэрхэн ашиглаж байгаагаас хамаарна

Тодорхойлолт ба ач холбогдол

ЗЭҮХ -нь хувь хүний зөв зохион байгуулалт, байгууллагын бүтцэд эзлэх байр суурь, ажлын байрны үүрэг хариуцлагыг тодорхойлох зарчим юм.

Ажлын байрны тодорхойлолт нь – ажлын зорилго, эрх, үүрэг, хариуцлагыг тодорхойлсон бичмэл баримт бичиг. Тодорхой ажлын байрны нөхцөл, үүрэг хариуцлагыг тодорхойлсон тунхаг мэдэгдэл .

Тодорхойлолт ба ач холбогдол

- Тухайн ажлыг гүйцэтгэх ажилтанд тавигдах боловсрол, мэргэжил, чадвар, (Мэдлэг) туршлагыг тодорхойлж өгнө;
- Ажилтны байгууллагын бүтцэд эзлэх байр суурь, эрх, үүргийг тодорхойлж өгнө.

ЗЭҮХ-ЫН ЭЛЕМЕНТҮҮД

ЗЭҮХ – нь тухайн ажлын байрны хэрэгцээ, түүнд өвөрмөцөөр тавигдах мэдлэг туршлагад үндэслэгдэнэ.

Байгууллагын удирдах буюу хоёрдогч болон үндсэн буюу анхдагч үйл ажиллагаа бүрд шаардлагатай ажлын байр, ажлыг тодорхойлж, ангилсан байна.

Дээрхи ажлын ангилалыг байгууллагын бүтэц, зохион байгуулалт, үүрэг даалгавар өгөх урсгалд нийцүүлэн гаргана.

ЗЭҮХ-ЫН ЭЛЕМЕНТҮҮД

ЗЭҮХ нь ажилтны мэдлэг туршлага нь баримтжуулагдсан, ажлын байрны түвшиндээ тохирсон үед л хэрэгжих боломжтой болно.

Боловсон хүчин эзэмшсэн мэргэжлийн баталгаатай дипломтой үед ажиллах эрхтэй болох хэдий ч тухайн ажлын байрны шалгуурт тохирох мэдлэг туршлагыг нэмэлт сургалтаар олж авна.
(Ажлын байрны сургалт).

ЗЭҮХ-ЫН ЭЛЕМЕНТҮҮД

ЭРХ – Тухайн ажил үүргийг гүйцэтгэх эрхийг ажлын байр, ажилтны ур чадварт нь тулгуурлан томилж, олгоно.

Хамгийн чухал нөхцөл нь тасралтгүй сургалт, дадлагаар төгс, өргөн мэдлэг, ур чадвар эзэмшүүлэх явц болно.

Байнга дадлага хийгүй бол туршлага хуримтлагдахгүй.

ЗЭҮХ-ЫН ЭЛЕМЕНТҮҮД

ҮҮРЭГ– тухайн ажил эрхлэх эрх олгогдсон хүнд байгууллагын журам, тухайн үйл ажиллагааны зааврыг чанд мөрдөж хэрэгжүүлэх үүрэг автоматаар ирнэ.

Тухайн албан тушаалыг гүйцэтгэх хууль эрх зүй, зохицуулалт нь хамт ирнэ

Эрх бүхий байгууллага тухайн хүнд ажил эрхлэх эрх, үүрэг хариуцлага ноогдуулна.

ЗЭҮХ-ЫН ЭЛЕМЕНТҮҮД

Үүрэг даалгавар нь тасаг нэгж дотроо хэвтээ чиглэлд, мөн баг дотроо ахлах ажилтнаас шинэ залуу ажилтанд дамжих урсгалаар байж болно. Үүрэг даалгавар нь ажлын үндсэн зүйлээс гадна цэвэрлэгээ, хог хаягдал, эрүүл ахуй, баримтжуулалт, архивт хадгалах, харилцаа холбоо, сэрэмжлүүлэг зэрэг бүх зүйлс хамаарна.

Үүрэг даалгавар нь мэргэжлийн болон нийгмийн байна.

ЗЭҮХ-ЫН ЭЛЕМЕНТҮҮД

ХАРИУЦЛАГА – хэд хэдэн асуудал хамаарна.

Үүнд:

- ❑ Хамгийн чухал хэсэг нь томилсон эрхийн хүрээнд ямар үйл ажиллагаа явагдаж, ямар үр дүнд хүрсэнийг эргэн мэдээлэх үүрэг;
- ❑ Удирдлагын болон гүйцэтгэх түвшинд ямар бодлого, стратегийг хянах , үнэлэх, шинээр төлөвлөхөд шаардлагатай мэдээллийн сан үүсгэх бий болгох;

ЗЭҮХ-ЫН ЭЛЕМЕНТҮҮД

- Багийн ахлагч, тасгийн эрхлэгч, албаны дарга нар төвийн удирдлагад үйл ажиллагааны үр дүн, алдаа, эрсдэл, тасалдлыг мэдээлэх үүрэг нь чанарын удирдлагын тогтолцооны үйл ажиллагаа сайжруулах нэг хүчин зүйл хэрэгсэл болно.

ЗЭҮХ-ЫН ЭЛЕМЕНТҮҮД

Ижил ажил, гүйцэтгэн ижил зорилгод хүрэх нь илүү хувь хүнд олгогдож байгаа эрх.

Зарчмын хувьд үүрэг, даалгавар, хариуцлага бол хувь хүн ажилтанд хамаарна.

Үүрэг хариуцлагыг хамт олноороо багаараа хуваалцах нөхцөл үүсч болно.

Ур чадварыг хэрхэн олж авах вэ?

Ур чадвар = тодорхой ажлыг тухайн ажил, үүргийг хийхэд тохирсон мэдлэг, дадлагатайгаар гүйцэтгэх хувь хүний чадвар

Ур чадварыг боловсролоор олгогдоно – зааж сургах (Мэдлэг) дадал, практик эзэмшүүлэх (Туршлага).

Ур чадварыг хэрхэн олж авах вэ?

Ур чадварыг хэрхэн олж авах вэ?

- Тогтмол, тасралтгүй дадлагаар туршлагатай болно;
- Тасралтгүй боловсрол олгох сургалт, мэргэжилдээ тасралтгүй хөгжих (CPD) хөтөлбөр;
- ЗЭҮХ-ийн агуулга, утга учрыг мэдэх, ойлгох таниулах;
- Ижил түвшний хоорондох харьцуулалт, өрсөлдөөн ;

Ур чадварыг хэрхэн олж авах вэ?

- ❑ Багш, зааварлагч, ахмад ажилтны удирдлага, заавар зөвөлгөөнөөр;
- ❑ Жилийн ажлын гүйцэтгэл, үр дүнгийн үнэлгээгээр;

Хууль эрх зүй, зохицуулалтын асуудал

Донорын судаснаас өвчтөний судас хүртэлх цус сэлбэлтийн үйл ажиллагаа нь эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээний хамгийн чухал хэсэг юм.

Үйл ажиллагаандаа мөрдөх батлагдсан хууль эрх зүйн болон зохицуулах дүрэм журмыг тогтоосон байна

‘Ханган нийлүүлэгч -ЦА- үйлчлэгч’ хоорондын харилцан үйлчлэх 2 өвөрмөц хууль эрх зүйн үүрэгтэй.

Хууль эрх зүй, зохицуулалтын асуудал

ЦЦБ ханган нийлүүлэгч байгууллага -
(бүртгэгдсэн- эрх бүхий) бүтээгдэхүүн
үйлдвэрлэгч.

Тиймээс,

□ Үйлдвэрлэгч байгууллага нь -
бүтээгдэхүүний чанар, хангамж, хүртээмж,
боломжийн (үнэ) өртөгтэй байх үүрэг
хариуцлагагыг хүлээнэ.

□ **‘Бүтээгдэхүүний чанар, хариуцлага’** –

Хууль эрх зүй, зохицуулалтын асуудал

- Үйлдвэрлэгч, ханган нийлүүлэгч ЦА нь үйлдвэрлэлийг зохион байгуулах, үүрэг хариуцлага хүлээнэ. Үүнд:
 - Хүрэлцээтэй эдийн засаг, санхүү,
 - Үр ашигтай зардал,
 - Тасралтгүй сайжрах чанарын соёл,
 - Тасралтгүй мэдээлэл, харилцан холбоо

Хууль эрх зүй, зохицуулалтын асуудал

ЦЦБ бүтээгдэхүүн хүлээн авагч , эмнэлгийн байгууллагууд - үйлчүүлэгч нь хууль дүрэм журмаас гажсан, үйлдвэрлэгч эрх үүргээ биелүүлээгүйгээс учрах хор хөнөөлөөс хамгаалуулах эрхтэй байна. Тухайлбал: чанаргүй бүтээгдэхүүн хэрэглэх, бүтээгдэхүүний тасалдал, хомсдол, мэс засал болон бусад эмчилгээ хойшлогдох зэрэг

Хууль эрх зүй, зохицуулалтын асуудал

Тиймээс, ханган нийлүүлэгч/ үйлчүүлэгчийн харилцан уялдаа, хамаарал эрх, хэрэглэгчийн эрх ашгаар хамгаалагдсан байна.

ЭМ-ийн байгууллагын эмчлэгч эмч (эмнэлгийн) хууль ёсоор төлөөлөн эцсийн үйлчүүлэгч эмчлүүлэгчээс (эмчлэх гэрээ, зөвшөөрөл таниулсан мэдэгдэл) авна. ЦЦБ сэлбүүлэх зөвшөөрөл

Хууль эрх зүй, зохицуулалтын асуудал

Монголын нөхцөл байдал –

Сум, аймаг НЭ, БОЭТ –ийн эмнэлгүүд хуулийн адилхан үүрэгтэй (Эмнэлгийн удирдлага давхар хариуцлага хүлээж байна)

- ЦЦБ үйлдвэрлэх, ханган нийлүүлэх, болон
- ЦЦБ-ээр өвчтөнийг эмчлэх.

•
•
•

Хууль эрх зүй, зохицуулалтын асуудал

Дээрхи нөхцөл байдал нь 2 ялгаатай ЗЭҮХ-нэг байгууллага бий болгох хууль эрх зүйн зөрчилд хүргэж байна.

Хууль эрх зүй, зохицуулалтын асуудал

Шийдвэрлэх гарц –

Зарчмын хувьд дээрхи хоёр үйл ажиллагааг тусгаарлах ЦЦБ үйлдвэрлэн ханган нийлүүлэх (ЦССҮТ -ЦА) болон эмнэл зүйн хэрэглэгч .

ЦССҮТ- ЦА-ийг эдийн засгийн үр ашгийг нэмэгдүүлэх байдлаар зохион байгуулалтыг өөрчлөх, цөөхөн тооны том хэмжээний үйлдвэрлэл, шинжилгээ хийдэг төвүүдтэй, эдгээр төв нь бусад жижиг төвөө ханган нийлүүлдэг үүрэг хариуцлага үүрэх

Гол ойлголт

- ❑ ЗЭҮХ нь ажил үйл ажиллагааг тогтмол, зөв гүйцэтгэхэд чухал ач холбогдолтой ;
- ❑ Ур чадварыг бий болгох хадгалах мөн чанар ;
- ❑ З болон Э нь ажил гүйцэтгэхэд холбоотой ;
- ❑ Ү болон Х нь хувь хүнд хамааралтай зарим үед баг, хамт олонд хамаарч болно ;
- ❑ ЗЭҮХ нь хууль эрх зүй, зохицуулгын үр дагвартай.